

Tóth László

A gazdasági társaságok jelene, a gazdasági működés jövőbeni tervei*

A gazdasági társaságok által végzett elítélt-foglalkoztatás fontos szerepet kap a büntetés-végrehajtás reszocializációs tevékenységében. A korábbi évek gyakorlata alapján a társaságok átlagban 4 000-4 500 fő fogvatartottat foglalkoztatnak, alapvetően piaci körülmények között. A gazdasági társaságok helyzete az alapításuk óta eltelt 15 év alatt változóan alakult. Az örökölt termszervezet, a szabályozók változása, illetve uniós csatlakozásunk következtében szükségessé vált szerkezeti-szervezeti átalakításuk.

Az előadás során a bv. társaságok jelenével és jövőjével foglalkozunk. Maga a téma és a hozzá kapcsolódó kérdéskör egyszerre bonyolult és egyszerű. Egyszerűségét az adja, hogy elsősorban piaci és gazdasági kérdésekre kell felelni. A bonyolultságot az okozza, hogy a gazdasági társaságok egy sokrétűen és szorosan összefüggő rendszer részeként állami feladatot látnak el. Ez a rendszer a büntetés végrehajtás. A fogvatartottak munkáltatásának problémaköre egyrészt büntetés-végrehajtási szakmai kérdés, másrészt – ehhez kapcsolódóan – pénzügyi, gazdálkodási kérdés.

A tervezett változások értelmezéséhez érdemes áttekinteni a megtett utat, a gazdasági társaságok működését befolyásoló gazdasági környezet változásait és azok hatásait.

A jogszabályi feltételrendszer

A jogszabályi feltételrendszer alapján a magyarországi fogvatartotti munkáltatás egyes nemzetközi előírásokhoz, szerződésekhöz való csatlakozásunkat is erősíti. Ezek közül kiemelt helyet foglalnak el a nemzetközi gyakorlat alapjául szolgáló ENSZ minimumszabályok és az Európai Börtönszabályok előírásai. Az Európa Tanács valamennyi tagállamában az elítéltek munkavégzése „kötelező”. Követendő elvként azonban kitérnek arra, hogy a profitszerzés nem lehet elsődleges cél a munkáltatással szemben, „nem engedhető meg, hogy a profit – mint gazdasági cél – kizorítsa a fogvatartottaknak a tisztességes kezeléshez való jogait”. A gazdasági társaságok a büntetés-végrehajtás munkáltatási szerkezetében a korábbi évek gyakorlatának megfelelően a fogvatartottak tömeges és nagyüzemi foglalkoztatását szolgálják.

* A Kriminálexpón – 2009. május 6-án – elhangzott előadás szerkesztett változata.

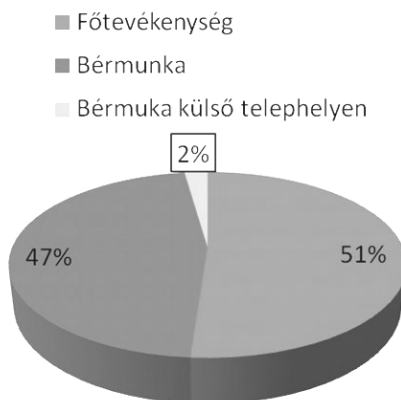
A gazdasági társaságok fő tevékenységei

Közismert, hogy a jogelőd vállalatokat 1994. január 1-jei dátummal az igazságügy-miniszter mint alapító, a vonatkozó törvényi előírásoknak megfelelően, egyszemélyes korlátolt felelősségű társasággá alakította át – akkor 9 könnyűipari (3 vegyesipari, 3 konfekcióipari, 2 bútorigipari és 1 cipőipari) jellegű, valamint 3 mezőgazdasági jellegű tevékenységi körrel. A piaci változások miatt ma 8 könnyűipari (3 vegyesipari, 3 konfekcióipari, 1 papíripari és 1 cipőipari) jellegű, és 4 mezőgazdasági jellegű társaság működik.

Megfigyelhető, hogy a bútorigar szinte teljesen eltűnt a fő tevékenységi körökből, mára csak egy szerény faipari tevékenység maradt fenn. Kialakult ugyanakkor egy új tevékenységi kör, a papíripari, amely egy külső partnerrel kialakított hosszú távú kooperáció eredménye. A társaságok a foglalkoztatási szerkezetében pedig egyre nagyobb hangsúlyt kapott a külső vállalkozások részére végzett bér munka. Ennek oka az, hogy a csökkenő saját tevékenységet a társaságok a bér munkapiacra próbálták pótolni. Az ilyen jellegű foglalkoztatás 7 év alatt 13%-kal növekedett.

1. ábra

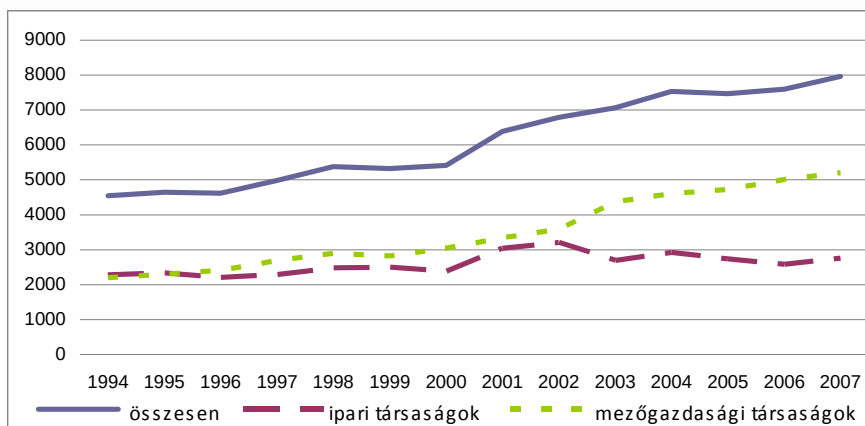
A bér munka tevékenység aránya – 2008.

Az alapítás óta eltelt időszak gazdasági helyzete

A társaságok induló vagyonát a jogelőd vállalatok teljes vagyona képezte, amely a cégbírósi bejegyzéskor 3,7 milliárd Ft jegyzett és 4,5 milliárd Ft saját tőke összeget takart. Ezen vagyon mintegy 974 millió Ft jegyzett, de be nem fizetett tőkeösszeget foglalt magába. Az alapító igazságügy-miniszter részére a be nem fizetett tőkeösszeg rendezéséhez szükséges forrás a későbbiek során sem nyílt meg. Ennek okán a jegyzett, de be nem fizetett tőke rendezéséhez szükség volt a társaságok részére egyéb finanszírozási támogatásként biztosított összegek e jogcím szerinti elszámolására, valamint a jegyzett tőkeösszegek esetenkénti alapítói csökkentésére.

A társaságok saját tőkéjének alakulása 1994-2007 között (millió Ft)

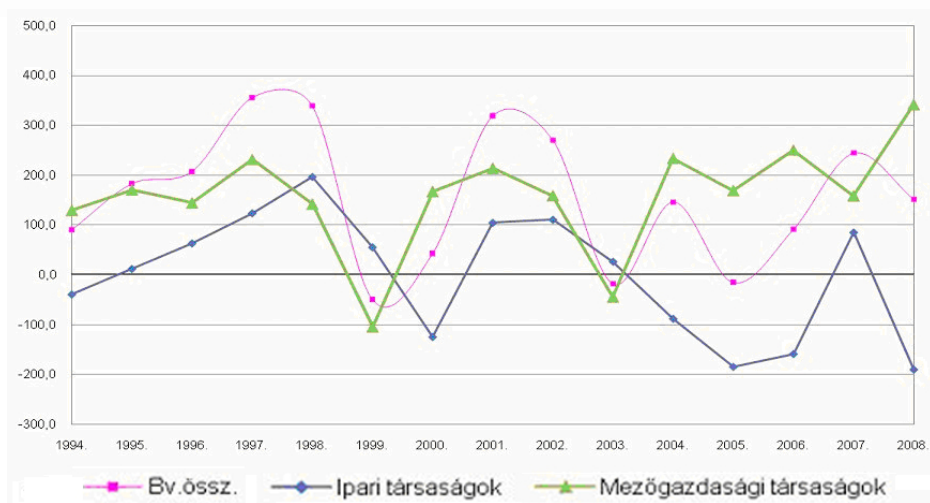
A diagramról jól olvasható, hogy az eltelt időszak alatt a társaságok összességükben gyarapítani tudták a rájuk bízott vagyont. A 2008. évben a saját tőke értéke – mintegy átlagos évi 12%-os növekedést elérve – elérte a 8,5 milliárd Ft-ot. Árnyaltabban nézve: a vagyonnövekedés az ezredfordulóig megegyezett a társaságoknál, ezután az ipari társaságok vagyona csökkent, a mezőgazdasági társaságoké viszont növekedett.

A saját tőke változását több tényező is torzította. 2003-ban megalakult a Nagyfa-Alföld Kft., a Nagyfai Mezőgazdasági Kft.-nek az Alföldi Bútorgyártó Kft.-be való beolvadásával. Az átalakult társaság fő profilja a mezőgazdasági tevékenység lett, ettől kezdve adatai a mezőgazdasági társaságok között szerepelnek. A saját tőke pozitív torzító tényezője, hogy – a törvényi előírásoknak történő megfelelés miatt (saját tőke/jegyzett tőke > 50%) – több ipari társaság az ingatlanainak felértékelésére kényszerült. Emögött tényleges teljesítménynövekedés nincs, a saját tőke értékelési tartalék eleme növekedett meg. A vagyon negatív alakulása az ipari társaságoknál a veszteséges működés következménye. A társaságok eredményének alakulását tükrözi a 3. számú ábra. Az eredmény mértéke a piaci teljesítmény mellett nagymértékben függött a támogatások alakulásától, amely jól megfigyelhető az ábrán. Az ipari társaságok az ezredfordulóig, nagyjából Kínának a WTO-hoz történő csatlakozásáig a támogatási rendszerrel kiegészítve képesek voltak követni a kihívásokat a '90-es évek közepén indult ágazati válság ellenére. Az örökölt könnyűipari termék-szerkezettel jelenleg az ágazat válsága miatt folyamatosan veszítik piacaikat, árbevételük csökken, vagy stagnál, ugyanakkor a költségeik növekedtek, gyakran az inflációt meghaladó mértékben. Különösen igaz ez a konfekció-

ipari társaságokra. Érdeemes megjegyezni, hogy az Ábránd-Ágynemű Kft. az alakulásakor 30%-nál nagyobb piaci részesedéssel bírt, mára ez 5% körülire olvadt.

3. sz. ábra

A társaságok eredményének alakulása 1994-2008. között (millió Ft)

A piaci ciklikusság az uniós csatlakozásig jól nyomon követhető a mezőgazdasági társaságok eredményeiben is. Az agárolló nyílása, az állattenyésztés válsága és a kedvezőtlen környezeti tényezők (pl. aszály) többször is veszteséggé tették a tevékenységet. Az uniós csatlakozással megnyílt folyamatos szektor-semleges támogatások az ingadozás mértékét csökkentették, és egy aránylag stabil jövedelmet biztosítanak.

Az ipari társaságok számára hasonló támogatások nem érhetők el, ezért kiemelten fontos lenne számukra az egyéb támogatási forma. E társaságok többségének eredményessége az elmúlt öt évben már csak a különféle konszolidációs beavatkozások következtében jelentkezett. A 2008-as év az ősszel kezdődő gazdasági válsággal együtt kiemelten negatív eredményeket hozott az ipari társaságok körében.

A negatív eredményekben szerepet játszik a piaci árbevétel csökkenése mellett a költségek inflációt meghaladó emelkedése. Itt főként az alapanyagok árának emelkedése mellett az energiaköltségek jelentős növekedése és a fogvartartotti munka díjának termelékenységétől független folyamatos emelkedése játszik szerepet. Fontos megemlíteni, hogy a múlt öröksége a bv. intézetekkel összefüggő energiarendszer, főként a hőszolgáltatás tekintetében. Az intézetek fűtési rendszere, bár több korszerűsítésen esett át, nem tudja rugalmasan ke-

zelní a társaságok szükségleteit. A fizetendő díjak egy része a termeléstől, felhasználástól független. Ennek ellensúlyozására több társaságnál is történtek kezdeményezések más, az intézettől független fűtés kialakítására. Az energiafelhasználás racionalizálásának területén még jelentős megtakarítási potenciállal rendelkeznek a társaságok. Ezt célszerű hosszabb távon összekötni az intézeti energiafelhasználás korszerűsítésével.

A másik jelentős költségnövelő tényező a fogvatartottak foglalkoztatása. E tevékenység a társaságok alapfeladata, ugyanakkor a fogvatartottak munkához állása és a foglalkoztatásukat befolyásoló képzettségi, biztonsági összetétele mindenki által ismert.

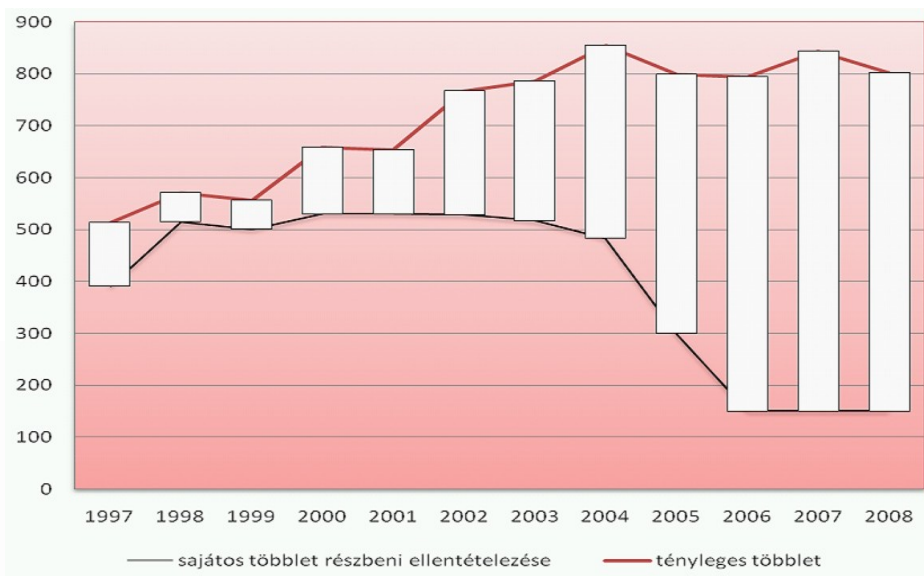
E motiválatlan, többségében képzetlen munkaerővel kell megjelenni a piacon, és minőségi munkát végezni. Az alacsony szakképzettséget és a munkakultúra hiányát nem ellensúlyozza a számukra fizetett alacsony munkadíj.

A lehetőségeket megvizsgálva: a fogvatartottakkal végzett egyszerűbb munkák piacán a versenyhelyzet kiélezett. Magyarországon a szociális foglalkoztatók, külföldi viszonylatban az alacsonyabb bérű kelet-európai, távol-keleti munkaerő a versenytársak.

Az állami feladat ellátása során e speciális munkaerő alkalmazásának többletköltségeit az állam is elismerte, és a büntetés-végrehatási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvényben meghatározta a számbavételük módját, a 1995. évi költségvetésről szóló törvényben pedig rendelkeztek részbeni ellentételezéséről.

4. sz. ábra

A sajátos többletköltségek és ellentételezésük alakulása (millió Ft)

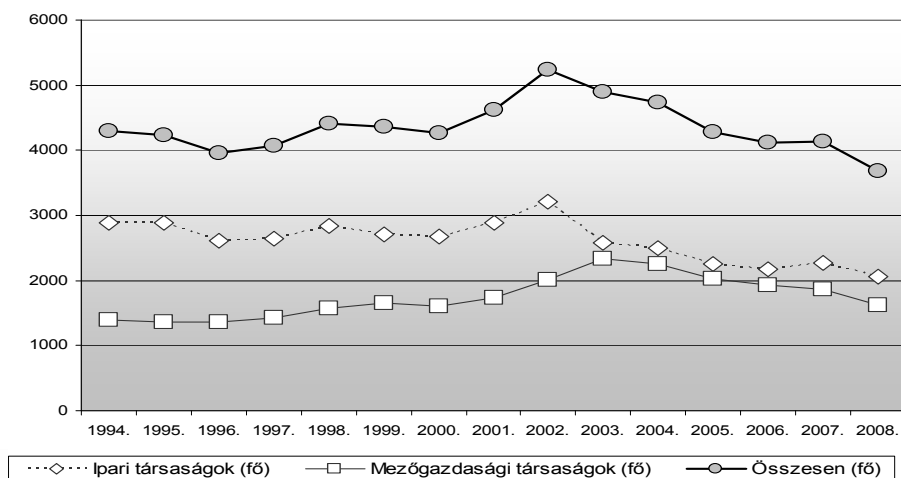
A többletköltségek megtérítése a kezdeti folyamatos (nagyobbrészt az inflációt és a tényleges többletköltségek alakulását követő) növekedés után, 2000. évtől szakaszosan csökkent. Az ábráról jól leolvasható a szélesebbre nyíló állami feladatfinanszírozási olló, amely forrást von el a társaságoktól.

Az 1996. évben az előirányzatban 60 000 Ft/fő/év szerepelt (maximált összegként), amely a későbbiek során 140 000 Ft/fő/évre növekedett. 2003-tól az e célra biztosított összeg folyamatosan csökkent, de ugrásszerű csökkenés csak az Európai Unióhoz való csatlakozás után következett be. 2009-re az előirányzat még a lecsökkent foglalkoztatotti létszámmra vetítve sem haladja meg a 30 000 Ft/fő/év mértéket. Ugyanakkor a társaságok elszámolt sajátos többletköltségei az 1997. évi 127 000 Ft/fő/évről 210 000 Ft/fő/évre növekedtek.

A finanszírozási nehézségek ellenére, az alapfeladat ellátását tekintve a társaságok eleget tettek az elvárásoknak. Az elmúlt 15 év átlagában 4 355 fő átlagos állományi létszám foglalkoztatását biztosították. Pozitív irányban kiugró év volt a 2002. év, ekkor az alapító képviselője 15%-os létszámnövekedést írt elő a társaságoknak.

5. sz. ábra

A bv. társaságoknál foglalkoztatott fogvatartottak átlagos állományi létszámának alakulása - 1994-2008. (fő)

A diagramot megtekintve tapasztalható, hogy a piaci nehézségek hatása az ipari társaságok foglalkoztatására negatívan hatott. A termelés csökkenése a foglalkoztatott létszámot is visszavetette. A tavalyi évben valamennyi társaság foglalkoztatását kedvezőtlenül érintette az új PPP-börtönök munkaerő-elszívó hatása és az utolsó negyedévben bekövetkezett gazdasági válság.

A jelenlegi helyzet

A társaságok már alapításukkor forráshiányos helyzetbe kerültek. Az állami feladat ellátásának társaságok által történő finanszírozása, bár az állam téríti a költségek egy részét, tovább növelte a forráshiányt. Az ágazatok válsága a tevékenységi körök váltását igényelte volna, de a forráshiány ez ellen hatott. A mezőgazdasági profilú társaságokat stabilizálta a számukra elérhető ágazati (hazai és uniós) támogatás, amely mintegy 900 millió Ft-os pluszforrást biztosít. Sajnos az ipari ágazatban nem működik ilyen mechanizmus. A társaságok tulajdonszerkezete kizárja őket a fejlesztési pályázatok rendszeréből.

Az eltelt időszakban a társaságokat több esetben is átvilágították az ezzel megbízott külső cégek. Ennek eredményeként 1996. és 2003. között több társaságnál is reorganizációs folyamat zajlott le. Például az Állampusztai Kft.-nél saját erőből, illetve a Nagyfa-Alföld Kft.-nél központi segítséggel (mezőgazdasági profil kialakítása). A reorganizációs folyamatok eredményeként a költségek csökkentek, például a munkaviszonyban állók létszáma az 1994-es 1 600 fő körüli létszámról 600 fő körülire csökkent.

Egyedi változtatások történtek a cégek tevékenységi körét, működését tekintve, de rögzíthetjük, hogy rendszerszemléletű változtatásra a bv. gazdasági társaságoknál az elmúlt mintegy másfél évtizedben nem került sor.

A működésükkel és a tevékenységi körökkel összefüggésben elmondhatjuk, hogy

- az örökölt tevékenységek fejlesztése magas tőkeigényű;
- a termékkör iránt csökkenő, illetve stagnáló a hazai kereslet;
- a liberalizáció miatt polarizálódott, sokszereplőssé vált a hazai piac;
- az importbelépési korlát alacsony a hazai piacon;
- az export-korlát a piaci jelenlét magas költségei miatt relatíve magas;
- a jogi szabályozás állami megrendeléseknél nem nyújt kedvezményt;
- a mezőgazdasági ágazatban nagyfokú a függés az éves mezőgazdasági támogatástól.

Az egyre erősödő globalizáció a kis- és középvállalkozásokat – amelyek kategóriájába a bv. társaságok is tartoznak – megfojtja. Az értékesítés egyre növekvő mértékben a multinacionális méretű bevásárlóközpontok kezén van. Erre a piaci szegmensre – a valóságban megjelenő polcpénz és a személyekhez kötődő érdekelttség megteremtése nélkül, amelyre a bv. társaságoknak nincs lehetőségük – bejutni nagyon nehéz, csak úgy lehet, ha a társaság elfogadja a kiszolgáltatott pozíciót, az előnytelen fizetési feltételeket. Ez a társaságoknál a termelés megfinanszírozási idejét egyre növeli, amelyre a tartalékokkal nem rendelkező társaságok nem, vagy csak hitelfelvétellel képesek, ami a pénzügyi költségeiket növeli.

További nehézség a piaci pozíciók megőrzésében és bővítésében az egyedi, vagy kis szériás, jó minőségű termékek iránti kereslet. Ez a termelő részéről igen rugalmas alkalmazkodást és magas szakmai színvonalú munkaerőt igényel. Ezt a bv. társaságok az elavult, korszerűtlen eszközparkjukkal és a betanított munkás tudásszintjén álló fogvatartottak foglalkoztatásával nem tudják kielégíteni.

Az előző bekezdéshez kapcsolódva – túl az alapanyag- és az energiaárak folyamatos emelkedésén – az ott említett tényekből kifolyólag sem tudnak hatékony költségcsökkentést és hatékonyság emelést elérni. Sok helyen a társaság energiaellátása összekapcsolódik a bv. intézet energiaellátásával. Pénz hiányában az önálló, korszerűbb energiaforrások kialakítására és ezzel költségcsökkentésre nincs lehetőség. Egyes esetekben a „leválás” az intézetet hátrányos helyzetbe hozza, gazdálkodását felborítja.

Nagy szériás termelés ma már csak közbeszerzési eljárás keretében az előírt minőségnek való megfelelés és alacsony árfekvés mellett lehetséges. Az elsősorban a textil- és cipőiparban meglévő, hagyományosan nagy partnerek (kórházak, MÁV, honvédség, posta) fizetési teljesítésének ideje rendkívül hosszú, 120-150 nap, ami a társaságok likviditását teszi bizonytalanná. Ezen kívül a megrendelések is csökkenő tendenciát mutatnak (csökken a kórházi ágyak száma, csökken a honvédség létszáma).

A piacon megjelent olcsó, közepes minőségű távol-keleti tömegáru ágazati szinten megjelenő problémátömeget jelent a könnyűiparban.

Ugyanakkor elmondható, hogy a struktúra a piaci viszonyoktól függetlenül alkalmas állami megrendelések teljesítésére, de ennek részben gátat szab a közbeszerzési törvény,

A gazdasági társaságok koncentráltabb, integrált piaci fellépésük esetén jelentős piaci szereplőkké fejlődhetnek fel, valamint többleterőforrásokat szabadíthat fel a szorosabb együttműködés is, például a mezőgazdasági kft.-k esetében.

A racionalizálási folyamat

A tartós veszteségek megszüntetése, elkerülése a csökkenő állami finanszírozás kiváltása érdekében szükségessé vált a társaságok működésének felülvizsgálata és racionalizálása. Ezt a 2118/2006. számú Kormányhatározat is előírta.

Az eddigiekben megfogalmazottak alapján az alábbi irányok vizsgálatát tartottuk fontosnak:

- piacteremtés – a fejezeti szintű belső ellátás kiszélesítése, illetve feltételeinek megteremtése (pl. közüzem)
- tőkebevonás – kooperációs partnerek felkutatása, bevonása
- fejlesztési források bevonása – Új Magyarország vállalkozásfejlesztési hitelprogram (MFB)
- a belső tartalékok kihasználása – átalakuló társaságok, szerződéses konszern formában működő cégcsoport

Ezen irányok egyidejűleg történő vizsgálata és a megoldási lehetőségek kidolgozása jelenleg is zajlik.

A vizsgálatba segítőként bevontuk az IFUA Horváth & Partners Kft-t, és közösen áttekintettük a társaságok tevékenység portfólióját. A vizsgálat szempontjai között a tevékenység eredményessége és a foglalkoztatott fogvatartotti létszám is szerepelt. A fedezet pozitív és negatív mértéke ez esetekben csak az önköltség szintjén került vizsgálatra.

A vizsgálat eredményét és a következtetéseket az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- *A mezőgazdasági cégeknél* a negatív fedezettel bíró tevékenységek leválasztása összesen 591 fő fogvatartott foglalkoztatását és 163,7 mFt negatív fedezet megszűnését – az eredmény ennek megfelelő javulását – eredményezné.

A cégek pozitív, stabil eredményessége miatt a negatív fedezetet termelő tevékenységek leépítésének üteme, mértéke másként kezelendő, mint a komoly veszteségeket felhalmozó ipari cégeknél. Egyedileg történő értékelés alapján kell dönteni a tevékenység továbbviteléről (szempontok, a foglalkoztatásban és a tevékenység-struktúrában betöltött szerep).

- *A külső piacon is versenyképes ipari cégeknél* a negatív fedezettel bíró tevékenységek leépítése fontos lépés lehet e cégek racionalizálása során. Ennek eredményeként 310 fővel csökkenne a fogvatartotti foglalkoztatás, illetve 22,3 mFt negatív fedezet termelődése szűnne meg.

E lépések megtétele – a további racionalizálási lépések mellett – hozzásegíthet ahhoz, hogy ezen cégek alacsony eredményességi szinten, de fenntartható módon működjenek. A végrehajtás fokozatosan, a foglalkoztatási szint fenntartása mellett történhet.

- *A belső ellátás esetén életképes cégeknél* a negatív fedezettel bíró tevékenységek leépítése önmagában elégtelen intézkedés. A cégek adatai alapján ez mindössze 1,5 mFt veszteségmérséklést hozhat, 12 fő fogvatartotti foglalkoztatás megszüntetése mellett.

Ha nem valósítható meg a belső ellátásra való (legalább részbeni) átállás, akkor végső alternatívaként alkalmazható a cégek megszüntetése, tevékenységeiknek az intézet részére történő átadása a közfeladat-ellátási kötelezettség átadása mellett.

A tevékenység portfólió alapján felmértük, mely társaságok azok, amelyek nem képesek a jelenlegi feltételrendszer mellett stabilan működni.

A tevékenység portfólió mellett vizsgálatra került a társaságok szervezeti, irányítási modellje is. Ennek eredményeként azt a következtetést vontuk le, hogy a hatékonyabb működést elősegítheti, ha a jelenleginél optimálisabb szervezeti méreteket alakítunk ki.

A jelenlegi irányítási és szervezeti modell hátrányait a következőkben foglalhatjuk össze:

1. A társaságok jelenleg nem használják ki az integrációval, közös feladatellátással elérhető szinergiákat, megtakarításokat.
 - a) Önállóan szervezik meg irányításukat, értékesítési, beszerzési, törzskari és támogató tevékenységeiket.
 - b) Az azonos iparágban dolgozó, azonos alaptevékenységet végző cégek tervezetten, tudatosan nem fognak össze.
2. Számos cég komoly forráshiánnyal küzd, veszteséges, technológiai fejlesztésre szorul.
3. A cégek többségénél igen magas az általános költségek aránya (30-50% feletti), illetve abszolút értéke.
4. Gyenge az operatív kontroll a társaságok felett – a BVOP-nak, azon belül a társaságokat felügyelő Főosztálynak mind hatáskörében, mind kapacitásában korlátozottak a lehetőségei.
5. A társaságok által ellátott feladatok, tevékenységek egységes elvek szerinti, átfogó racionalizálása nem történt meg az elmúlt években.
 Számos cég végrehajtott önerős működéskorszerűsítési lépéseket, de ezen egyedi lépések hatékonysága, eredményessége értelemszerűen szűkebb körű maradt.

Felmérve a piaci lehetőségeiket és azok hatását a gazdálkodásukra, tapasztaltuk, hogy egyes társaságok csak a piac biztosításával tudnak fennmaradni. Fejezeti szinten a ruházati ellátás már képes biztosítani e társaságok működését. Ennek egyetlen akadálya a közbeszerzési törvény előírásainak teljesítése volt. Gazdasági társaságként csak a közbeszerzési törvénynek megfelelően vehetnek részt a pályázati folyamatban, időnként egymás konkurenciájaként.

A költségvetési szervek jogállásáról szóló 2008. évi CV. törvény (Státusz-törvény) lehetőséget teremtett olyan költségvetési szerv, a közüzem létrehozására, amely az elítéltek foglalkoztatása mellett a tárcaszintű belső ellátást is biztosíthatja a közbeszerzési törvény kizárásával.

Ennek megfelelően áttekintettük a fejezeti belső ellátást, és az ennek megfelelő költségvetési szerv létrehozásának lehetőségét. Ennek eredményei a következők:

Kiindulási alapok

1) A belső ellátás szerepe, fontossága: a ruházati és cipőipari cégek, illetve e tevékenységek túlélése a bv. szervezetben hozzávetőlegesen 920 fogvatartott foglalkoztatását jelenti.

2) A belső ellátás alapja a kiszámítható bevételi forrás, termelési feladat – a rendvédelmi szerveknél évente legalább 30 000 Ft/fő pénzbeli ellátás átalakítása természetbeni juttatássá ($30\,000\text{ Ft/fő} \times 30\,000\text{ Ft} = 900\text{ mFt}$ bevételi forrás, illetve ennek megfelelő kapacitás-lekötés a közüzem számára).

A belső ellátás adta lehetőségek kiaknázása

1) Tartós, azonos termékkört igénylő rendőrségi és bv. szervezeti beszerzés (piac): ruházati és cipőipari termékkör – érdemes a belső ellátásra specializált szervezetet kialakítani: közüzem.

2) Időszakosan jelentkező, a termékkör tekintetében változó bv. szervezeti és rendőrségi beszerzés (piac): bútorigipari és a vasipari termékkör – a bv. gazdasági társaságok „helyzetbe hozása”:

- a) kötelező megkeresés bevezetése a Fejezet intézményeinél;
- b) a fogvatartotti foglalkoztatás preferálása (szociális szerződéses feltétel);
- c) egyes termékkörökre mentesség biztosítása a Kbt. 29.§ (1) a) alapján.
(Szükséges a társaságok nemzetbiztonsági minősítése, amely jelenleg folyamatban van.)

A Státusztörvény előírta a közfeladat ellátásának értékelését is és annak vizsgálatát, hogy e feladat ellátható-e gazdálkodó szervvel. Az értékelés eredményét az alábbiakban foglalhatjuk össze:

1. Költségvetési szervvé való átalakulási kényszer nem áll fenn, de a közüzemmé alakulás lehetősége adott.

A bv. gazdasági társaságok nem végeznek, és nem is kell, hogy végezzenek közhatalmi feladatokat, hanem támogatják azok ellátását. A nemzetközi irányelvek (ILO egyezmény) alapján működhetnek társasági formában. Az elmúlt években bevételeik kétharmadát sohasem közelítette meg az államháztartási forrás {100/L. § (7)}. Egyéb tényezők sem indokolják a költségvetési szervvé való általános átalakulást {100/K. § (1)}. A törvény 16. §-a és 100/P. §-a alapján a fogvatartotti foglalkoztatás közfeladata a gazdasági társasági formából közüzemi formába átadható.

2. Közvetett tulajdonlason vagy kettős irányításon alapuló irányítási modell nem lehetséges

a 100/L. § (2) alapján: Költségvetési szerv gazdálkodó szervezete további gazdálkodó szervezetet nem alapíthat, és gazdálkodó szervezetben részese-dést nem szerezhethet. Tehát tulajdonviszonyon alapuló holding vagy törzsház konszern létrehozása nem lehetséges.

A Státusztörvény – az 1., a 2. és a 8. §-a alapján – nem teszi lehetővé, hogy központi költségvetési szervek – így a bv. szervezet és a rendőrség – közösen hozzanak létre, vagy irányítsanak további költségvetési szervet, esetünkben a belső ellátást biztosító közüzemet.

Ennek megfelelően az alábbi javaslatokat terjesztettük fel, és kezdtük meg a végrehajtást.

A tervezett szervezeti átalakítások

1. *A jelenlegi 4 mezőgazdasági társaságból jöjjön létre egy együttműködési megállapodás mentén működő agrár cégcsoport, a Pálhalmi Agrospeciál Kft. koordinálásával.*
 - Az 1994. évi LV. törvény, vagyis a Földtörvény hatályos rendelkezései miatt belföldi jogi személy (társaság) termőföld tulajdonjogát nem szerezheti meg. Ezért az egységes irányítás, szerződéses konszern formában és/vagy közös ügyvezető kijelölésével megvalósítható.
 - Az együttműködő cégek megőrzik jogi önállóságukat.
2. *A külső (verseny)piacokon megfelelő eredményességgel működtethető 4 vegyipari cég esetében:*
 - egyrészt maradjon meg önállóan a tököli Duna Papír Kft., s kerüljön részletesen megvizsgálásra az, hogy a hosszútávú kooperációs partner szerep vállalása miként erősíthető a jövőben a bv. kft. működtetésében, ideértve a Duna Papír Kft. – részbeni – magánosításának lehetőségét is. A Duna Papír Kft. a kooperációs partnerével szoros egységet képez, amelyet nem tartottunk célszerűnek megzavarni.
 - másrészt kerüljön kialakításra a váci, a budapesti és a márianosztrai vegyipari cégekből egy cégcsoport: az egységes vállalatá történő átalakulással. Ezt a hatékonyabb beszerzés, ellátás, szolgáltatás és értékesítés lehetősége indokolja.
3. *A külső (verseny)piacokon fenn nem tartható 3 ruházati és 1 cipőipari cég bázisán jöjjön létre egy közüzem (kötségvetési szerv), amely a BVOP irányítása alatt áll, és a jövőben a bv. szervezet és a rendőrség ruházati és cipőipari belső ellátását biztosítja.*
 - A belső ellátás megfelelő teljesítése után a közüzem is kiléphet külső piacokra, növelheti ezáltal bevételeit.